

Lausunto

30.01.2025

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kulttuuria yhteistuumin on kuntien kulttuuritoiminnan valtakunnallinen kehittämistehtävä. Verkotamme alan toimijoita ja kehitämme kulttuuriosaamista kunnissa.

Kannatamme opetus- ja kulttuuriministeriön alaisten virastojen ohjauksen kehittämistä sivistyshallinto 2030 -raportissa ehdotettuun suuntaan. Ministeriössä on oltava selkeä strateginen kokonaisnäkemys sivistyshallinnon kokonaisuudesta ja kulttuuriviraston toiminnasta. Kulttuuriviraston tulee olla yhteiskunnallisesti vaikuttava, sen tulee keskittyä pitkäjänteisesti tärkeimpiin tavoitteisiinsa. Uusi suurempi kulttuurivirasto toivottavasti saa näkyvämmän roolin.

Kulttuuriviraston tehtävistä on säädetty lakiluonnoksessa nykyistä lakia vähäsanaisemmin. Kuntien kulttuuritoiminnan kannalta alueellisuuden näkymättömyys lakiluonnoksessa on huolestuttavaa, kun sekä maininta alueellisista toimipisteistä jätetään pois että alueelliset taidetoimikunnat lopetetaan. Kulttuuriviraston tulisi olla näkyvä ja vaikuttava kaikkialla Suomessa. Kulttuuriviraston tehtäviin tulee sisällyttää lain tasolla myös taiteen ja kulttuurin edistäminen alueellisesti. Kulttuurivirasto on tärkeässä roolissa vastavalmistuneessa kulttuuripoliittisessa selonteossa, jossa yksi pitkän aikavälin neljästä tavoitteesta on ”Kulttuuri on jokaisenoikeus”. Tavoite edellyttää taiteen ja kulttuurin edistämistä myös alueilla ja alueelliset näkökulmat huomioiden.

Apurahapäätösten kokonaisuudistus on selkeä erillinen kokonaisuus virastojen yhdistämisuudistuksesta. Taiteen autonomisuus sekä apurahapäätöksenteon riippumattomuus ovat uhattuna ehdotetussa lainsäädännössä. Vertaisarviointi on olennainen taiteen autonomista asemaa turvaava periaate ja se on syytä kirjata myös lain tasolla. Olisi myös hyvä kirjata enemmän siitä, kuinka taide- ja kulttuurineuvosto nimitetään eli miten varmistetaan se, että neuvosto on aidosti taiteen kenttää edustava asiantuntijajoukko ja sen nimitysprosessi avoin, riippumaton ja läpinäkyvä.

Nimeäminen on erityisen tärkeää, jos neuvosto on niin pieni, kuin luonnoksessa nyt ehdotetaan. Näin pienen joukon on vaikea edustaa tasapuolisesti eri alueiden, kielten ja taiteenalojen näkökulmia.

Koskela Kaisa

Espoon kaupunki, kulttuurin tulosityksikkö - Kulttuuria Yhteistuumin - kuntien kulttuuritoiminnan valtakunnallinen kehittämisselitys